

Louis Sachar

AUGUD

Tõlkinud Leelo Märjamaa

DRAAKON & KUU

Originaal: Holes

Louis Sachar

©Tekst Louis Sachar, 1998

©Tõlge Leelo Märjamaa ja Draakon & Kuu, 2005

Teksti toimetaja: Rein Põder

Raamatu kujundus: Blue Shoe/Leelo Märjamaa

Trükkinud Printon

Kolmas trükk

ISBN 978-9985-9430-5-2

Draakon & Kuu

Viru 16, Pk 1a, 10140 Tallinn

www.draakonkuu.com

Sherre'ile, Jessicale, Lorile, Kathleenile ja Emilyle

ja Judy Allenile, viienda klassi õpetajale,
kellelt meil kõigil oleks õppida

ESIMENE OSA

Olete saabunud Rohelise Järve laagrisse

I

ROHELISE JÄRVE LAAGRIS ei ole järve. Kunagi oli siin väga suur järv, kõige suurem Texase osariigis. Sellest on rohkem kui sada aastat tagasi. Nüüd on selle asemel kuiv tasane ala.

Siin oli kunagi isegi Rohelise Järve linn. Kuid linn on koos järve kadumisega hääbunud, samuti selle elanikud.

Suvel tõuseb siin päevane temperatuur varjus ligi kolmekümne viie kraadini — kui sul õnnestub vari leida. Lagedal endisel järvepõhjal ei ole just rohkelt varju leida.

Ainsateks puudeks on kaks vana tamme järveala idapoolses osas. Nende vahele on tõmmatud võrkkiik ja selle taga asub väike palkmaja.

Laagrisolijatel on võrkkiiges lamamine keelatud. Võrkkiik kuulub Laagriülemale. Vari kuulub Laagriülemale.

Lõgismaod ja skorpionid, kes järvetasandikul elavad, leiavad varju kivide all või aukudes, mida laagrisolijad kaevavad.

Lõgismadude ja skorpionite kohta käib reegel, mida on kasulik meeles pidada: kui sina neid ei tülita, ei tülita nemad ka sind.

Harilikult.

Skorpioni või isegi lõgismao hammustus pole veel kõige hullem asi, mis juhtuda võib. Selle kätte ei sure.

Harilikult.

Mõnikord juhtub nii, et laagrisolija teeb ise kõik selleks, et skorpion või koguni väike lõgismadu teda hammustaks. Siis saab ta päeva või kaks telgis paraneda, selle asemel et järvetasandikul auku kaevata.

Kuid kindlasti ei taha sa, et sind hammustaks kollasetähniline sisalik. See oleks küll kõige hullem asi, mis juhtuda võib. Siis ootab sind aeglane ja piinarikas surm.

Alati.

Kui kollasetähniline sisalik sind hammustab, siis võid sama hästi tammepuude alla varju minna ja võrkkiike pikali heita.

Keegi ei saa sulle enam midagi teha.

2

LUGEJA TAHAB KINDLASTI teada, miks peaks keegi üldse Rohelise Järve laagrisse minema?

Enamikul laagrielanikest polnud valikut. Rohelise Järve laager on pahade poiste laager.

Kui sul on üks paha poiss ja sa sunnid teda iga päev palava päikese käes auku kaevama, siis teeb see temast hea poisi.

Nii arvasid mõned inimesed.

Stanley Yelnatsile oli antud valida. “Sa võid minna kas vangi või Rohelise Järve laagrisse,” oli kohtunik öelnud.

Stanley oli pärit vaesest perekonnast. Ta polnud kunagi varem laagris käinud.

3

STANLEY YELNATS OLİ BUSSIS ainuke reisija, kui mitte arvestada bussijuhti ja valvurit. Valvur istus juhi kõrval, näoga Stanley poole, püss risti põlvedel.

Stanley istus umbes kümme rida tagapool, käeraudadega istme käetoe külge aheldatud. Kõrvalistmel lamas seljakott. Selles olid hambahari, hambapasta ja pakk kirjapaberit, mille ema kaasa oli pannud. Ta oli emale lubanud vähemalt kord nädalas kirjutada.

Stanley vaatas aknast välja, kuigi seal polnud suurt midagi näha — enamjaolt heinamaad ja puuvillapõllud. See oli pikk bussisõit tont teab kuhu. Bussis puudus õhukonditioneer ja kuum raske õhk oli pea sama ahistav kui käeraud.

Stanley ja ta vanemad olid püüdnud teeselda, et poiss on mõneks ajaks lihtsalt laagrisse sõitnud, nagu seda rikaste lapsed teevad. Kui Stanley väike oli, tavatses ta oma kaisuloomadega laagrit mängida. Ta oli seda Trilla-Tralla laagriks kutsunud. Mõnikord pani ta loomad klaaskuuliga jalgpalli mängima. Teinekord jooksid nad takistusrajal või tegid katkise kummi külge seotuina lauaservalt benji-hüppeid.

Nüüd üritas Stanley ette kujutada, et ta läheb ise Trilla-Tralla laagrisse. Võib-olla leiab ta seal endale sõpru, mõtles ta. Vähemalt saab järves ujuda.

Kodus tal sõpru ei olnud. Ta oli ülekaaluline ja koolis pilgati teda. Isegi õpetajad tegid teinekord haavavaid märkuseid, ilma et oleks ise sellest aru saanud. Viimasel koolipäeval oli proua Bell, Stanley matemaatikaõpetaja, neile suhtarvuseid õpetanud. Ta tõi näiteks klassi kõige raskema ja kõige kergema lapse ning lasi neil endid kaaluda. Stanley kaalus kolm korda rohkem kui teine poiss. Proua Bell kirjutas suhtarvu 3:1 tahvlile, mõistmata, millist piinlikust ta neile mõlemale valmistas.

Samal päeval Stanley arreteeriti.

Ta jälgis valvurit, kes oli roidunult istmele vajunud, ja mõtles, kas too mitte magama pole jäänud. Valvur kandis musti prille, nii et Stanley ei näinud ta silmi.

Stanley polnud halb poiss. Kuritegu, mille eest talle karistus määrati, polnud ta sooritanud. Ta oli lihtsalt valel ajal vales kohas.

See kõik oli tema mõttetute-viletsa-näruse seavargast vanavanavanaista süü!

Ta muigas. See oli perekonnanali. Kui miskit viltu vedas, süüdistati selles alati Stanley mõttetute-viletsat-närust seavargast vanavanavanaista.

Räägiti, et poisi vanavanavanaista oli kord ühe jalaga mustlaselt sea varastanud ning too oli talle ja kõigile järgmistele põlvedele needuse kaela saatnud. Stanley ja ta vanemad muidugi ei uskunud needustesse, aga kui midagi viltu vedas, oli hea selles kedagi süüdistada.

Ja viltu vedas neil tihti. Tundus, nagu oleksid nad alati valel ajal vales kohas.

Stanley silmitses läbi akna tühja avarust. Ta jälgis, kuidas telefonitraadid tõusid ja langesid. Oma mõttes kuulis ta isa karedal häälel vaikselt laulmas.

“Kui ainult, kui ainult,” rähn ohkab vaevas,

“oleks puukoor natuke pehmem.”

Hunt valvab väljas, üksik ja näljas,

ulgudes kuu-uu-uule:

“Kui ainult, kui ainult.”

See oli laul, mida isa armastas talle laulda. Sellel oli ilus ja kurb viis ning Stanleyle meeldis, kuidas isa sõna “kuule” puhul ulgus.

Buss rappus ja valvur ajas selja otsemaid erksaks muutudes sirgu.

Stanley isa oli leiutaja. Selleks et olla edukas leiutaja, on vaja kolme asja: arukust, sihikindlust ja natuke õnne.

Stanley isa oli tark ja väga sihikindel. Kui ta alustas mingit projekti, siis võis ta selle kallal töötada aastaid, tihtipeale päevade kaupa magamata. Kuid õnne ei olnud tal üldse.

Alati, kui eksperiment läbi kukkus, kuulis Stanley, kuidas ta oma viletsat-närust seavargast vanavanavanaisa kirus.

Stanley isa nimi oli samuti Stanley Yelnats. Stanley isa pärisnimi oli Stanley Yelnats III. Meie Stanley on Stanley Yelnats IV.

Kõigile nende peres meeldis tõsiasi, et “Stanley Yelnats” oli kirjapildis nii õigetpidi kui tagurpidi lugedes ühtemoodi.

Nii nad panidki oma poegade nimeks Stanley. Stanley oli peres ainuke laps, nii nagu seda olid kõik Stanley Yelnatsid enne teda.

Neil kõigil oli veel midagi ühist. Hoolimata oma ebaõnnest, jäid nad alati optimistlikeks. Nagu Stanley isa armastas öelda: “Ma õpin oma ebaõnnestumistest.”

Arvatavasti oli see samuti osa needusest. Kui Stanley ja ta isa poleks alati nii optimistlikud olnud, siis ei oleks nad ka iga kord, kui nende lootused purunesid, niipalju haiget saanud.

“Ega kõik Stanley Yelnatsid pole hädavaresed olnud,” märkis ema tihtipeale, kui Stanley või ta isa juba nii heitunud olid, et hakkasid ka ise needusesse uskuma. Esimene Stanley Yelnats, Stanley vanavanaisa, oli börsiturul väga rikkaks saanud. “Tal pidi ikka õnne olema.”

Neil kordadel jättis ema mainimata, milline ebaõnn esimesele Stanleyle hiljem osaks langes. Mees kaotas kogu oma vara, kui ta New Yorgist Californiasse kolis ja lindprii röövel Suudlev Kate Barlow ta postitõlla paljaks röövis.

Kui seda poleks juhtunud, siis elaks Stanley perekond nüüd California rannas uhkes villas. Selle asemel olid nad aga surutud kitsukesse korterisse, mis haies põleva kummi ja higiste jalgade järele.

Kui ainult, kui ainult . . .

Nende korter haies nii hirmsasti sellepärast, et Stanley isa üritas leiutada, kuidas vanu tosse uuesti käiku lasta. “Sellest inimesest, kes vanadele tossudele kasutuse leiab, saab üks väga rikas mees,” oli ta kindel.

Tema viimane projekt oligi süüdi, et Stanley arreteeriti.

Buss rappus järjest rohkem, kuna tee ei olnud enam sil-
lutatud.

Kui Stanley esmakordselt teada sai, et Suudlev Kate Barlow ta vanavanaisa paljaks oli röövinud, oli see talle tugevat muljet avaldanud. Tõsi, ta oleks eelistanud California rannas elada, kuid oli omamoodi lahe, et nii kuulus lindprii oli kedagi nende peres röövinud.

Kate Barlow ei olnud Stanley vanavanaisa suudelnud. See oleks muidugi tõeliselt lahe olnud. Kuid Kate suudles ainult neid mehi, keda ta tappis. Ta röövis vanavanaisa paljaks ja jättis ta kinniseotuna keset kõrbe.

“Tal oli õnne, et ta ellu jäi,” oli Stanley ema kärke märkima.

Buss võttis hoogu maha. Valvur uratas, kui ta ennast ringutas.

“Tere tulemast Rohelise Järve laagrisse!” ütles bussijuht.

Stanley vaatas tolmusest aknast välja. Ta ei näinud järve.

Ja miski ei paistnud olevat roheline.